

Fiskerätt, fiskelag, gemensamhetsfiske.

Har herrgården låtit bedriva fiske för eget behov?

I så fall hvar och hur: i hvilket vatten, med hvilka båtar, med hvilka personers hjälp? I äldre tid? Fram emot förra krigets början?

Ha bönderna varit skyldiga att till herrgården lämna viss andel av sin fångst? Har sådan skyldighet gällt blott i somliga fall? Hur mycket har det i så fall varit fråga om för olikstora bondställen? Hade prästen någon liknande "rätt" till fisk? Hvilka bönder ha deltagit i att erlægga sådana naturaskatter av fiske? Har det skett i mannaminne eller blott enligt de gamlas berättelser?

Ha bönderna haft frihet att fiska i hvilka vatten som helst? Fanns det inga vatten som var förbehållna godset, dess anställda eller lägre tjänstefolk? Fanns det inga insjövatten, "träsk", åar, stillastående "bäckar" eller "diken" som var förbehållna godset och dess folk? Fanns inga platser där en privat person (bonde eller betrodd man i velde el likn) hade rätt att ensam fiska? Kunde hvem som helst sätta sina fiskedon hvar som helst: hur nära stranden som helst, på hvilken punkt av stranden som helst, i hvilket insjövatten som helst? Fick hvem som helst sätta ut sina fiskedon hvar som helst ute till havs? I hvilka avlägsna farvatten som helst?

Eller med andra ord: fanns det viss rätt för viss person eller by eller visst fiskelag från vissa bondställen att ensamma fiska på vissa platser vid själva strandkanten, ett stycke ut från stranden (hur långt ut?), på avlägsna grund utanför egen strand, på mycket avlägsna fiskevatten (såsom exempelvis Tauka)?

Fanns det vissa platser dit folket i en viss by (från vissa bondställen) seglade (rodde) i kapp för att börja fisket? Gällde sådan tävling endast vissa fiskeformer, t ex notfiske? Hvilken fördel i det vändande fisket tävlade man om? Hvilken vinst hade alltså den båt som kom först, som kom därefter, osv i tur och ordning? Hölls sådan tävling bara en gång om året el oftare; t ex vid hvarje fiske, då flera lag gick ut? Hur gick en sån tävling om första platsen till? Berätta!!

Fanns det andra fiskeplatser, tillhöriga viss by (visst fiskelag från vissa bondställen), där man årligen bytte fiskeplats med de andra deltagarna? Beskriv i så fall hela fiskestället, dess läge i förhållande till stranden, hemmet osv, och tala noga om i hvilken ordning delägarna fick sig anvisad viss fiskeplats (för året el hvilken tid det eljes gällde). Glöm inte att ta med alla ortnamn o likn, liksom alla märken som fiskarfolket hade för att veta hvar de voro ute på sjön, syftemärken över höga föremål på stranden, in-seglingsmärken osv.

Fanns det vissa fiskelag (båtlag)? Var det endast

vissa fisken som krävde deltagande av ett helt lag?
 I så fall hvilka fisken? Utfördes vissa fisken alltid
 av enbart familjemedlemmar? Bildades fiskelag på olika
 sätt: släktingar emellan? (till visst antal?), årliga
 avtal utan hänsyn till släktskap? urgamla båtlag med
 visst antal män (el kvinnor?) från vissa bestämda
 gårdar?

Hvem var det som kallade på fiskelaget, då man
 borde gå ut gemensamt? Hvem var den bestämmande ombord?
 (liksom kapten)? Hur benämndes han? Eller fanns det
 ingen i laget med sådan myndighet?

Uppgiv namn på fiskelag o likn (ex: "svartbåtserna"
 en lettisk fiskebåt vid Tauka; "/de/ svarta", namn på
 ett båtlag från Nargö; "/de/ brokiga" d:o). Namn på
 båtar som brukats i dylika sammanhang? Skämtnamn
 eller karakteriseringsnamn på personer, på fisksorter,
 på redskap, som kom på tal under dessa fisken?
 Gör så vitt möjligt en planskiss av hela fiskeområdet.

Berätta om skyldigheter och andelar i fiskelag:
 andel i båt, lös utrustning på båten, skyldighet att
 svara för vissa redskap, skyldighet att anskaffa och
 reparera vissa redskap, skyldighet att under fiske-
 färd utföra vissa arbeten i fråga om navigering,
 vakthållning, iakttagelse av sjöfåglarna, resp hand-
 grepp vid själva fisket. Hade den enskilde deltaga-
 rens skyldigheter och rättigheter i fiskelaget något
 samband med storleken av deltagarens bondställe (åker-
 jordens storlek)?

Hvilka regler gällde om andel i fångsten? Hade alla lika mycket att få vid alla fångstillfällen? Fanns det någon som inte var med ombord men som ändå hade rätt till andel? - Hur utskiftades andelarna? Beskriv utförligt hur man t ex kastade (resp drog) lott. Glöm inte att tala om hvilken roll de skurna ägarmärkena hade i dessa sammanhang. Rita upp dem. Tala om deras namn, placering på redskapen, hemlighållna märken o likn.

Har det förekommit i svenska bygden att man någon tid (någon vecka? månad?) flyttat ned till nätbodarna på stranden och levat där t ex under den brådaste och mest givande fisketiden? Berätta i så fall utförligt härom.

Fanns det folk som levde endast eller nära nog endast av fiske? Hvad slags fisken bedrev de? Hur bodde de: egen stuga (inhägnad)? egen nötgård (vilka djur?), "spickare", bastu? ngn jordlapp? Hvad ägde han av båtar, redskap, nätbodar? Egen "hamn" (ränna mellan stenrader)? Fick han fiska hvar som helst? Hvilka fiskade med honom, då flera män behövdes? Hur delade man då vinsten? Hur och hvar sålde han överskottet av fångsten? Hade han det alltid knappt el fanns det flera sådana fiskare som skaffade sig goda inkomster?

Skriv svaren helst på folkspråket; gör i så fall översättning till högsvenska efteråt. Skriv inte t ex att "man gjorde så och så på Ormsö", "så och så i Rickul", utan skriv om viss namngiven person, visst bondställe, viss by, t ex: "Min far, Nigårs Lārs...", "Folket vid Andersa, Prāsta och Hindarsa i den och den byn var (inte) släkt och (men) brukade fiska ihop" osv. - Tala också om hvilken tid uppgifterna gäller, om det var före 1900, närmast före första världskriget, under estniska tiden osv.